

Viru-Nigula valla muusikakooli

METSASARVE SÜVAÕPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

1.1. Õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Viru-Nigula valla muusikakoolis kui muusikaalase hariduse omandamist võimaldavas huvikoolis.

1.2. Õppekava koosneb üldosast (õppetöö ja õppestruktuuri kirjeldus), õppeainete loendist ja õppekavaga seotud ainekavadest, kus on kirjas õppeprotsessi eesmärgid ja sisu, nõuded õppeetappide kaupa ja kooli lõpetamisel.

2. ÕPPETÖÖ

2.1. Õppe- ja kasvatustöö Viru-Nigula valla muusikakoolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- oskab töötada ja on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste, oskuste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse koosmusitseerimise kaudu arendab oma loomingulisi võimeid, fantaasiat;
- suudab ja oskab väärtustada ning ära tunda oma emotsionaalset potentsiaali eluga toimetulekuks.

2.2. Õppekorralduse ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase individuaalseid iseärasusi, vanust ja võimekust. Viru-Nigula valla muusikakool lähtub põhimõttest: pole midagi ebavõrdsemat kui ebavõrdsete võimetega õpilastele võrdne lähenemine.

Viru-Nigula valla muusikakooli ülesanne on diferentseeritult suunata õpilasi oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja kujundama isikupärast väljendusstiili.

2.3. Iga põhiaineõpetaja koostab õpilase individuaalse plaani õpilase võimetest lähtudes ja arvestades tasemenõudeid.

2.4. Õpetajate põhiülesandeks on luua õpilasele tervikpilt muusikakoolis erinevates tundides õpitust. Õpetaja kujundab õpilast tema võimetest lähtuvalt, suunab õpilase temale sobivale õppevormile ning julgustab heade eeldustega õpilasi õppima edasi muusikaharidust andvates asutustes.

2.5. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning õpilase edukus sõltub oskusest õppida. Õpetaja on õppetegevuse kavandaja ja looja ning õpilase motiveerija.

2.6. Õppeprotsessi üheks osaks on hindamine. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, millised on hindamisvahendid ja hindamiskriteeriumid. Viru-Nigula valla muusikakooli õpilaste hindamiseks on välja töötatud hindamise kord.

3. ÕPPESTRUKTUUR

3.1. Viru-Nigula valla muusikakoolis on järgmised õppeastmed:

3.1.1. eelkool (1-2 õppeaastat) – lapsi suunatakse mängult õppimisele, selgitab välja lapse eeldused ja suunab õppima sobivat pilli.

3.1.2. põhikooli noorem aste (I-IV klass)

3.1.3. põhikooli vanem aste (V-VII klass)

3.1.4. lisa-aastad ehk täiendõpe - vajadusel ja soovil õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli.

3.1.5. vabaõpe – võimaldatakse kooli võimalusel, õppimine toimub vaba õppekava alusel, õppeaeg vastavalt õppuri soovile.

3.2. Põhikoolis toimub:

- õpilase loomevõimete kavakindel arendamine,
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine,
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine,
- tehniliste oskuste arendamine,
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine õpilase eeldustest lähtudes,
- muusikaliselt haritud ja kultuurse inimese kasvatamine.

3.3. Põhikooli õppeastmetes on kaks õppesuunda, kus õppurid jagunevad vastavalt oma võimetele ja huvidele:

3.3.1. Süvaõpe – on mõeldud õppuritele, kes omavad motivatsiooni ja annet muusika õppimiseks laiendatud õppekava alusel, toimub süvendatud muusikaõpe.

3.3.2. Üldõpe – õppur saavutab muusikaalased teadmised ja oskused lähtudes tema võimetest ja huvist, toimub lihtsustatud muusikaõpe.

3.4. Õppekorralduse paindlikkus Viru-Nigula valla muusikakoolis võimaldab õpilasi suunata ka õppimisperioodil süvaõppest üldõppeSse ja vastupidi, olenevalt õpilase arengust ja nn „avanemisest“.

3.5. Noorema ja vanema astme lõpetamisel sooritatakse teadmiste ja oskuste kontroll:

3.5.1. Noorema astme (IV klass) lõpetamiseks ja üleminekuks vanemasse astmesse (V klass) sooritatakse üleminekueksam põhipillilis/peaaines ja solfedžos (solfedžo kirjalik ja suuline tasemetöö).

3.5.2. Vanema astme (VII klassi) ehk põhikooli lõpetamisel sooritatakse lõpueksampõhipillilis/peaaines ja solfedžos.

3.6. Viru-Nigula valla muusikakoolis antakse õpilasele noorema astme lõputunnistus IV klassi lõpetamisel ja põhikooli lõputunnistus VII klassi lõpetamisel

SÜVAÕPPEOSAKONNA METSASARVEÕPPE TUNNIJAOTUSPLAAN

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II
Põhipill - metsasarv (individuaaltund)	2	2	2	2	2	2	2	1-2	1-2
Solfedžo (grupitund)	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Muusikalugu (grupitund)			1	1	1	1	1		
Koosmusitseerimine /ansambel	0,5	0,5	0,5 - 2	0,5 - 2	0,5 - 2	0,5 - 2	0,5 - 2	1-2	1-2
Noodilugemine (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5			
Üldklaver (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		

Numbrid tabelis näitavad nädalatundide arvu. Ühe ainetunni kestus on 45 minutit, poole tunni kestus 20 minutit.

Tumedamalt märgitud tundide arv on kohustuslik õppekava täitmiseks, ülejäänud tunnid õppuri arendamiseks kooli võimalusel ja õpilase soovil.

PÕHIKOOL:

Põhipill – muusikainstrumenti õppimine individuaaltunnis

Solfedžo ja **muusikaloo** tundide õpilaste arvuline koosseis on optimaalselt viis või kuus õpilast, miinimum kaks õpilast. Kui gruppi jääb üks õpilane, liidetakse see õpilane üldjuhul sobiva grupi juurde (liitklass), v.a eksamiklassid.

Koosmusitseerimise tunnis tegeletakse ansambelis mänguga, õpilaste arvuline suurus ja koosseis ei ole määratud (õpetaja ja õpilane, õpilased, õpetaja ja õpilased - vastavalt kooli võimalustele).

Noodilugemine – võõra nooditeksti ladusa esitamise arendamine, noodifaktuuri terviku haaramine, nooditeksti analüüsi oskuse arendamine, saatekujunduse loomine jms. **Üldklaver** – individuaalne klaveriõpe

LISA-AASTAD:

Põhikooli lõpetamisel võib õppur avaldada soovi jätkata muusikaõpinguid individuaalse õppekava alusel.

METSASARVE ÜVAÕPPE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Metsasarvemängijaks saamise põhieeldusteks on musikaalsus, terane taip ja hea füüsiline ettevalmistus. Väga tähtis on hea muusikaline kuulmine. Eesmärgiks mängu õppimisel ei pea olema mitte niivõrd lihaste jõu kui nende maksimaalse vabaduse saavutamine. Mida tasakaalustatum ja vabam on lihaste töö, seda enam aitavad nad kaasa kvaliteetse tooni ja hea tehnika omandamisel.

Eeldused õigete mänguvõtete omandamiseks loob õppeprotsessi algusest alates teadlik ja järjekindel tegelemine igapäevaste harjutustega (hingamis- ja puhumisharjutused, legatoharjutused, huulte tööd ja keeletehnikat arendavad harjutused).

Iga õpilane areneb omas tempos.

Metsasarve asutakse õppima 8-10-aastaselt, kui esimesed jäävhambad on kindlalt väljaarenenud ja õpilane on füüsiliselt nii suur ja tugev, et pilli jõuab mänguasendis hoida. Kui metsasarve asutakse õppima hiljem (11-12-aastaselt), võib ainekava koondada 5 aastale. Hiljem õppima asunu on füüsiliselt arenenum ja omab sageli ka muusikalisi algteadmisi, mistõttu tema erialane areng võib olla kiirem. See aga ei tähenda, et midagi olulist võib pillimängu õppimisel vahele või ära jätta. Õiged mänguvõtted tuleb omandada kindlalt ja põhjalikult, areng peab olema loomulik, mitte forsseeritud.

Õpilane esineb alates I klassi teisest semestrist kooli kontsertidel iga semestri lõpus, mängides soovitatavalt peast 1-2 erineva iseloomuga pala. Tehnilisel arvestusel, mis toimub 2 korda aastas alates III klassist mängib õpilane sel poolaastal õpitud heliredelitest ühe duur- ja ühe moll-heliredeli. Esinemised on hindelised.

Heliredelite õpetamisel järgida kõiki õige koolituse põhimõtteid, mitte lasta neid õpilastel mängida kiiremini ega kõrgemalt kui antud arenguetapil see on võimalik. Ka 1 oktavi ulatuses aeglaselt mängitud heliredel peab vastama kõigile õigete mänguvõtete mängitava tunnustele: kaunis toon, pingevabadus ja selge artikulatsioon.

Ansamblimänguga hakatakse tegelema juba alates I klassist mängides alguses koos õpetajaga, hiljem sobivas koosluses kaasõpilastega. Järgides lääne puhkpillikoolituse põhimõtteid, on väga tähtis õppeprotsessis ansamblimängu osa suurendamine. Alates III klassist on hindeline koosmuusitseerimine ehk ansamblitund.

Noodilugemine on hindelise ainena võimalusel alates III klassist, kuid seda tuleb pidevalt harjutada juba eelnevalt, I õppeaastast alates, põhipilli tundides.

NOOREM ASTE

I klass

Õppeaasta eesmärgid:

Põhinõue: õige mänguvõtte on metsasarvemängu alus. Kogu tähelepanu tuleb keskendada õigete mänguvõtete omandamisele, õpetades õpilast õigesti sisse hingama ja puhuma, pilli hoidma ja tooni tekitama.

Helireedelid C-, G-, F-duur; a-moll.

Kohustuslik esinemine:

I semestril, esitatakse 1-2 pala, õppeaasta lõpetamisel, II semestril, esitatakse 2 pala.

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

1. J. S. Bach. Aaria c-moll (F. Schollari kool)
2. Rahvalaulude töötused

II klass

Õppeaasta eesmärgid:

Kogu tähelepanu tuleb jätkuvalt keskendada õigete mänguvõtete kindlale omandamisele. Jälgida pilli õiget hoidu, õiget hingamist ja puhumist, tegeletakse legato harjutustega, lahtimängimise ja keele (mitte staccato) harjutustega. Helireedelid (mažoorid ja minoorid) kahe märgini.

Kohustuslikud esinemised:

- I semestril esitatakse 1-2 erineva iseloomugapala,
- II semestril esitatakse 1- 2 pala,

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

- A. P. Tšaikovski. Magus unelm
- B. F. Mendelssohn-Bartholdy. Kevadelaul jt sama raskusega lood F. Schollari koolist

III klass

Õppeaasta eesmärgid:

Jälgitakse, et ulatuse suurenedes ei ilmneks segavaid pingeid ja kramplikkust, et mängides säiliks mugavuse ja füüsilise vabaduse tunne. Igapäevaste harjutustega arendage puhumise ja legato tehnikat, keeletehnikat, algteadmisi staccatost. Tegelege punkteeritud rütmide ja kuueteistkümnendikkudega.

Etüüdid ja harjutused 2-2,5 oktavi piires, kuid tuleb arvestada eelpooltoodud põhimõtteid. Palad 2 oktavi piires.

Helireedelid 2 võtmemärgiga. Vabalt mängitav ulatus f2.

Transponeerimine Es

Kohustuslikud esinemised:

- I semestril esitatakse 1-2 erineva iseloomuga pala,
- II semestril esitatakse 1- 2 pala,

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

1. M. Glinka. Põhjatäht
2. R. Schumann. Jahilauluke jt. F. Schollari koolist
3. Corrette. Kontsert D-duur
4. C. Saint-Saens. Romanss

IV klass

Õppeaasta eesmärgid:

Õige mänguvõtte peaks põhiliselt olema omandatud. Jälgitakse, et õpilane ei mängiks repertuaari, kus esineb kõrgemaid noote või tehnilisi liike, mida ta pole veel harjutuste tasandil omandanud. Ainult sel viisil saab säilitada õige mänguvõtte. Tähtis on, et omandatud ulatus oleks täiuslikult kasutatud.

Kasutatakse erinevaid strikke: *detache*, *legato*, *staccato*, *tenuto*.

Tegeldakse triooli, sünkoobi, 6/8 ja 9/8 taktimõõduga.

Heliredelid 3 võtmemärgiga. Vabalt mängitav ulatus kuni g2.

Kohustuslik esinemine:

I semestril kahe erineva karakteriga palaga,

noorema astme lõpueksamil II semestril esitatakse 3-4 pala: 1 etüüd noodist (võib esitada eksamikomisjonile ka varem) ja 2-3 eri iseloomuga pala peast.

Eksami tasemenäited:

1. Etüüdid Maxime-Alphonse I vihik
2. F. Couperin. Pastoraal
3. J. S. Bach. Prelüüd
4. A. Lebedev. Muinasjutt jt. lihtsamad palad F. Schollari koolist
5. L. Cherubini. Sonaat nr 1

VANEM ASTE

V klass

Õppeaasta eesmärgid:

Erinevad kolmkõlaharjutused saavad lahutamatuks kaaslaseks. Õpilase arengu tagab järjekindel tegelemine igapäevaste harjutustega, et täiustada tehnilisi oskusi. Tuleb tagada, et õpilase mängus säiliks vabaduse ja mugavuse tunne. Palad muutuvad tehnilisemaks ja ulatuselt suuremaks, ettevalmistus huultetrilleriks.

4 võtmemärgiga heliredelid, D7, >VII7, kromaatiline heliredel. Vabalt mängitav ulatus kuni G2.

Kohustuslikud esinemised:

- I semestril esitatakse 2 erineva iseloomuga pala,
- II semestril esitatakse 1- 2 pala,

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

1. Saint-Saens. Kontsertpala
2. Glier. Valss

VI klass

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkub töö igapäevaste harjutustega, et täiustada tooni ja mängutehnikat.

Ulatus suureneb kuni 3,5 oktavini.

5 võtmemärgiga heliredelid, D7, >VII7, kromaatiline heliredel. Kõik mažoorid tertsid.

Kohustuslikud esinemised:

- I semestril esitatakse 1-2 erineva iseloomuga pala,
- II semestril õppeaasta lõpetamisel esitatakse 2 erineva karakteriga pala, üks võib olla suurvormi osa.

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

1. W. A. Mozart. Kontsert nr. 1
2. M. Marcello. Sonaat

VII klass

Õppeaasta eesmärgid:

Oskab huuletrillerit. I poolaasta lõpus toimub viimane hindeline heliredelite arvestus. Heliredelite arvestus VII klassis ei ole kohustuslik, vaid soovituslik. Heliredelid 6-7 võtmemärgini, D7, >VII7 erinevate tempode ja strihhidega.

Kohustuslikud esinemised:

I semestril esitatakse 2 erineva iseloomuga pala, lõpueksamil III semestril esitatakse 4 pala: üks suurvorm (vähemalt 2 osa) soovitatavalt peast; 2 erineva iseloomuga pala peast, etüüd noodist (mis on võimalik eksamikomisjonile esitada juba varem). Üks pala võib olla asendatud ansamblipalaga, mille võib esitada noodist.

Lõpueksami tasemenäited:

1. Klingi 40 etüüdi
2. Matise kontserdid
3. G. Dukas. Külaidüll
4. Palad (Froydise kogumik jne)

Õppetöö plaani koostamisel lähtub õpetaja ainekava nõuetest, kuid võib sellesse teha aastate lõikes ka suuremaid või väiksemaid korrekture vastavalt õpilase arengule.

METSASARVE KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

SÜVAÕPE

Üldine eesmärk

Koosmusitseerimine on pilliõpetuse väljund mänguuskusega õpilasele alates III ja lõpetades VII klassi õpilastega.

Koosmusitseerimine ehk ansambelis mängimine (esialgu õpetaja-õpilane, edaspidi juba õpilased omavahel) arendab õpilase kuulmismeelt, teiste mängu kuulamisoskust, muusikas orienteerumist, ühise pulsi (meetrumi) tunnetamist. Koosmusitseerimise tundides saab kasutada kõike põhipillitundides õpitut, kusjuures sõltub iga õpilase võimekusest ja juba omandatud oskustest.

Koosmusitseerimise repertuaar on valdavalt kergema raskusastmega. Noorema astme koosmusitseerimine baseerub põhiliselt duettidel, vanema astme õpilased võiksid saada võimaluse mängida ka kolme- ja enamahäälses koosseisudes. Koosmusitseerimise arendamine vanemas astmes on eriti oluline, kuna see annab algoskused mängida orkestrites ja ansamblites ka pärast muusikakooli lõpetamist. Koosmusitseerimise aines on üks hindeline esinemine õppeaasta jooksul.

I ja II õppeaasta (III-IV klass)

Õpilane on III klassi alustades omandanud juba mõningaid teadmisi ja oskusi pillimängust. Õpitavad palad ei tohiks olla rasked õpilasele ja neid korratakse tunnistundi, et õpilasel tekiks kindlustunne õpitava oskamisest. Nii harjub õpilane ise mängima, samal ajal partnerit ehk teist esitajat kuulates, sest teost on ju vaja osata koos alustada, jätkata ning ka lõpetada korrektselt.

Igal semestril on soovitatav ära õppida 1-2 ansamblipala Hindelist esinemine on II semestril ühe palaga.

III ja IV õppeaasta (V-VI klass)

Õpilastel on olemas juba algteadmised ja mõningane kindlustunne ansamblimängus. Võimalusel osaleb õpilane ka orkestris. Koolil oma puhkpilliorkestrit ei ole, kuid Kundas tegutseb Kunda Linnaorkester on võimaldanud õpilaste osalemist.

Ansamblitundides õpitakse igas semestril 1-2 pala.

Rohkem tehakse tööd dünaamikaga, jagatakse julgemaid partiisid (juhul, kui areng on olnud piisav). Soovitatavalt otsida rohkem esinemisvõimalusi.

Hinnatakse koosmängu kuulamist, paindlikkust, ilmekust, pala kui terviku esitust, samal ajal iga ansambelis osaleva õpilase tööd eraldi.

Hindeline esinemine III trimestril vähemalt ühe palaga.

V õppeaasta (VII klass)

Õpilastelt nõutakse üha rohkem: koosmängu kuulamist, paindlikkust, ilmekust, pala kui terviku esitust. Reeglina meeldib õpilastele ansambelis mäng ning see on motiveeriv tegevus. Võimalusel musitseeritakse koos ka teiste instrumentide õpilastega või ansambliga.

Nõudlikumalt suhtutakse palade viimistlusse – oluline on pala kui terviku ilmekas esitus.

Igas trimestris on soovitatav õppida 1-2 pala.

II semestril hindelisel esinemisel esitatakse vähemalt 1 pala.

NOODILUGEMISE AINEKAVA SÜVAÕPE

Üldine eesmärk

Noodilugemise tund on hindelise ainenä alates III klassist, kuid noodilugemisega tegeldakse juba I klassist alates põhipilli tundides, niipea kui õpilane on selgeks õppinud noodinimed, nootide asukohad ning põhirütmid. Noodilugemise esimene ülesanne ongi õpitud nootide, rütmide ja mängutehnika ühendamine pillimängus.

Noodilugemist hinnatakse jooksvalt, hindelist arvestust ei toimu. Noodilugemine on kooli võimalusel õppekavas vähemalt VI klassi lõpuni, sest see võimaldab õpilasel sujuvamalt ja oluliselt kiiremini uut repertuaari õppida.

III klass

Noodilugemise tunni eesmärk on uue, õpilase jaoks võõra nooditeksti võimalikult sujuv ja ladus esitus algusetaktist kuni lõputaktini välja. Sellele peab kindlasti eelnema põhjalik analüüs. Helistiku kindlaksmääramine (kuidas leida õige helistik, mille järgi), taktimõõt, rütmi koputamine (või lugemine rütmisilpidega), soovitatavalt veel ka noodinimedega lugemine (laulmine) õige rütmi järgi, üksikutele keerulisematele lõikudele tähelepanu osutamine. Esimesed palad peaksid olema lühikesed ja võimalikult lihtsad, et õpilane suudaks nooti jälgida algusest lõpuni.

IV klass

Eesmärk on ikka sama: võõra nooditeksti võimalikult ladus ja veatu esitus algusest lõpuni ning korraliku tooniga. Palade raskusaste valida õpilasele vastavalt. Tähtis on, et õpilane suudaks mängimise ajal ühe löögi võrra ette mõelda, see tagabki sujuva esituse. Varieerida saab juba rohkemate helistikega ning ka erinevate rütmidega. Noodilugemise mänguruum sõltub ikka ja ainult konkreetsest õpilasest.

V klass

Sel õppeaastal võiks proovida ka palade transponeerimist. Näiteks ühe tooni võrra kõrgemale või madalamale. Jälle peab mängimisele eelnema suuline analüüs. Samuti on palade raskusaste muutunud. Rohkem võiks tähelepanu pöörata ka dünaamikale, antud pala iseloomule (viited pala pealkirjast või soovitatavast esituse tempost või teistest vihjetest). Kui õpilane osaleb ka orkestris, õpitakse noodilugemise tundides ka orkestripartiisid.

VI klass

Hea, kui on veel võimalik jätkata noodilugemise regulaarse arendamisega, sest olenemata õpilase edasijõudmisest, on see ikkagi abiks. Eelkõige uute palade õppimisel põhipillis, aga peaks andma ka esmaseid teadmisi ja oskusi lihtsamate meloodiate noodist (või ka kuulmise järgi peast) mängimisel, näiteks laulikust. Et noodilugemine on vaid 20-minuti pikkune tund, siis on sel ainel vaid suunav ja abistav iseloom. Palju sõltub konkreetsest õpilasest ja tema huvist antud tunni vastu.

SOLFEDŽO SÜVAÕPPE AINEKAVA

Viru-Nigula valla muusikakoolis õpetatakse solfedžot süvaõppe ja üldõppe ainekavade alusel.

Üldine eesmärk

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

I Laulmine

Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus. Astmetaju arendamine.

Heliredelite laulmine: tervikuna, erinevates taktimõõtudes, rütmiseeritult, kaanonina.

Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja tähtnimedega. Harjutuste transponeerimine. Tundmatu harjutuse laulmine.

Taktiviipamise skeemid.

Mitmehäälsuse arendamine.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.

Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega.

Rütmikaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs.

Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat.

V Improvisatsioon

Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.

Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, lihtsamad rütmipartituurid.

Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõladega bassisaade.

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempoterminid. Tempomuutused. Dünaamika. Heliteose iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE

I klass

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU:

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk.

Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot	tervepaus
poolnoot	poolpaus
veerandnoot	veerandpaus
kaheksandiknoot	kaheksandikpaus
kuueteistkümnendiknoot	kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ta", "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-tiri"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud.

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud. Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II klass

PÕHIEESMÄRK: Mollid kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid "tai-ri"; "ta-i-ti"

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiasmetega (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p 1, p 8, p 5, p 4, s 3, v 3, s 2, v 2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III klass

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6, t64).

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis.

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s 6, v 6, s 7, v 7 [s 7 lahendusega p 8, v 7 lahendustega s 3, v 3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat 4-8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

IV klass

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem.

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

<2 harmoonilises mollis.

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-8 takti.

Noorema astme tasemetöö

Tasemetöös kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (v.a koputades esitatava rütmiharjutuse puhul, kus võib esineda ka 3/8).

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumivabalt (mängitakse 2-3 korda). Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.

2. Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita.

3. Rütmidiktaat 4 takti.

KUULAMINE

4. Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahenduseta).

TEOORIA

5. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

Suuline osa:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus, v.a varem õpitud harjutus.

LAULMINE

6. Heliredeli laulmine.

7. Samas helistikus kolmkõla pöörete või põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega.

8. Võõra harjutuse laulmine.

9. Varem õpitud harjutuse laulmine.

RÜTMI KOPUTAMINE

10. Rütmi harjutuse koputamine (kuni 8 takti, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8).

VANEM ASTE

V klass

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool. Pidekaare lihtsamad variandid

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

4) Akordid.

Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

VI klass

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur.

Neljahäälsed järgnevused.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

Keerukamad variandid (vt. lisa 11)

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p 4; >7 VII astmelt lahendusega p 5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

VII klass

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad sünkoobid ja pidekaarega rütmid

Segataktimõõt. Vahelduv taktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

4) Akordid.

v VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II 7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8.

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8.

2. Või/ja diktaat 4-8 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4. Soovitavalt saatega meloodia.

JÄRGNEVUS

3. Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, soovitavalt ka II septakord duuris. Mängitakse harmooniliselt.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUULAMINE

4. Viie põhiakordi kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 akordi, iga akordi kolm korda.

5. Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 intervalli või akordi, kõiki kaks korda.

AKORDIDE MÄÄRAMINE JA EHITAMINE

6. Määrata ja ehitada 4 erinevat õpitud akordi.

Suuline osa:

7. Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõla pööretega ja V7 pööretega.

8. Intervallide laulmine - laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla

9. Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (8 takti). Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.

10. Tundmatu harjutuse laulmine.

MUUSIKALOO AINEKAVA

Õppesisu

Muusikalugu õpitakse Viru-Nigula valla muusikakoolis IV-VII klassini. Neljal õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust muinasajast meie sajandini. Igast ajastust valitakse välja tuntumad heliloojad, kelle teosed on ajaproovile vastu pidanud. Õpitakse üldteadmisi muusika ülesehitusest, sümfooniaorkestris kasutatavatest pillidest, tähtsamatest vokaal- ja instrumentaalmuusika vormidest ning hääleliikidest. Õppematerjali jaotamine õppeaastate kaupa on paindlik ja võib veidi muutuda (sõltudes reaalsest õppetundide arvust ning õpilaste osavõtust tundides). Põhiline eesmärk on õpetada lapsi kuulama klassikalist muusikat ning julgustada külastama süvamuusika kontserte.

IV õppeaasta

Mis on muusika? Muusika väljendusvahendid.

Kes loovad muusikat? Näiteid heliloojatest.

Kes esitavad muusikat? Näiteid interpreetidest.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkester. Sümfooniaorkestri pillid.

Dirigent. Tuntumaid dirigente. Partituur.

Orel ja klaver.

Vokaalmuusika. Hääleliigid (mees- ja naishääled). Kooriliigid. Tuntumaid koorijuhte.

Teatrimuusika. Ooper. Operett. Ballett. Muusikal. Muusika sõnalavastusele.

V õppeaasta

Muinasaja muusika. Vana-Kreeka muusika.

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum. Motett. Rüüttilaul.

Renessans. Madrigal. Orlandus Lassus, Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanaaegsed pillid.

Barokk. Kontsertstiil. Ooperi sünd. Sonaat. Süit. Soolokontsert. Concerto grosso. G.Fr.

Händel, J.S.Bach.

Klassitsism. W.A.Mozart, J.Haydn, L.van Beethoven. Sümfoonia- ja sonaadižanri ning instrumentaalkontserdi väljakujunemise aeg.

VI õppeaasta

Romantism. Omavahel läbipõimunud kunstiilid - muusika, kirjandus ja maalikunst. Nende kunstiilikide tuntumad esindajad.

Heliloojad F.Schubertist J.Brahmsini. Ooperiheliloojad G.Verdi ja R.Wagner.

Vene muusika. Rahvalaulust M.Glinkani. N.Rimski-Korsakov, M.Mussorgski, P.I.Tšaikovski, S.Prokofjev.

VII õppeaasta

Eesti rahvamuusikast. Rahvapillid. Rahvatantsud. Laulupidude traditsioon. Kuulsamad dirigendid ja koorijuhid.

Eesti heliloojad läbi aegade. Esimesed asjaarmastajad-heliloojad. Esimesed kutselised heliloojad (Miina Härmast Arvo Pär dini). Kaasaegseid heliloojaid (H.Tulve, E.-S.Tüür, P.Uusberg jt.)

Läti, Leedu, Soome, Rootsi ja Norra rahvamuusikast. A.Kalninš.

M.Ciurlionis. J.Sibelius.

H.Alfven. E.Grieg.

ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldine eesmärk

Õppetunni pikkus on 20 minutit ja tund toimub kord nädalas.

Üldklaverit õppides peaks õpilane viie õppeaasta jooksul selgeks saama esmased klaverimänguvõtted, noodilugemise oskuse nii viiuli- kui bassivõtmes ja võime mängida ansambelis või noodist mängida lihtsamaid laulu-, keel- ja puhkpillisaateid.

Igale õpilase õpetamisele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi.

Õpetaja ülesanne on õpilasele lahti seletada teose sisu, ajastu (stiil) ja aidata selgeks õppida vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Õpilasele tutvustatakse eri karakteriga teoseid, juhitakse tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid. Hästi edasijõudvate õpilastega võib katsetada ka improvisatsiooniharjutustega. Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka.

Hindeline esinemine toimub üks kord õppeaastas, kevadel, kus esitatakse 1-2 pala. Kahe pala puhul võib ühe neist ansambelis ning vajadusel noodist.

Üldklaveri lõpetaja peaks saavutama pillimängus vähemalt teise klassi taseme sүvõppe klaveri ainekava järgi.

I õppeaasta (III klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Õige kehahoid, käte ja sõrmede asend mängimisel, oktavite nimetused. Esialgu piirdub repertuaar 1. oktavi nootide leidmise ja mängimisega. II poolaastal mänguulatus suureneb vähemalt väikese oktavi nootide võrra - tutvutakse bassivõtmega ning õpitakse selgeks bassivõtme nootide asukohad klaviatuuril. Esialgu mängitakse vaheldumisi parema ja vasaku käega, hiljem (II poolaastal) antakse juba palad kooskätega mängimiseks. Tähtis on ka võimalikult vara õppida kätt vabastama fraasi lõpus. See loob eelduse pingevabaks mänguks. Õppeaasta jooksul õpitakse erinevaid palasid.

II õppeaasta (IV klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse I õppeaastal õpitud teadmiste ja oskuste rakendamisega klaverimängus. Eriti on need oskused vajalikud õpilastele, kelle põhipilliks on keelpill või puhkpill. Üldreeglina on neil ka veidi raskem, eriti alguses. Rohkem tähelepanu pööratakse kahe käe koosmängule. Repertuaar valitakse õpilasele jõukohane, et ei kaoks huvi klaverimängu vastu.

Võimalusel tutvuda ka C-duur heliredeliga, kahe käega, lahku mängides (sest nii on õpilasel kergem alustada, kuna mõlema käe sõrmed mängivad samas järjestuses). Õppeaasta jooksul õpitakse erineva iseloomuga palasid.

Tasemenäited õppeaasta (noorema astme) lõpetamisel:

J. Haydn. Saksa tants nr 1 G-duur

M. Krutitski. Talvel

V. Ziring. Käokene

III õppeaasta (V klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkub töö mõlema käe iseseisva mänguuskuse saavutamise nimel. Veidi keerulisemaid rütmid, soovitatavalt ka pedaal. Soovitavad on esimesed harjutused polüfooniliste elementidega (näiteks kaanon). Repertuaar on endiselt konkreetsele õpilasele võimetekohaselt valitud.

Soovitat on jätkata heliredeli mängimisega. Võimalusel proovida mängida C-duuri, nii otse kui lahku mängimisega, vähemalt ühe oktavi ulatuses. Samuti ka 3-häälsed akordid, eraldi ja koos kätega, rahulikus tempos.

IV õppeaasta (VI klass)

Õppeaasta eesmärgid:

IV õppeaastal tegeletakse rohkem viimistletud mänguuskuse kujundamisega, õpitakse kasutama pedaalil, senisest enam pööratakse tähelepanu dünaamikale. Heliredelitest on soovitat tutvuda moll heliredeliga (a-moll), otse, ühe oktavi ulatuses, koos kätega. Lisaks 3-häälsed akordid koos kätega, rahulikus tempos. Siiski on heliredelite mängimine endiselt soovituslik.

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva iseloomu ja tehnilisi võtteid nõudvaid palasid.

V õppeaasta (VII klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Viimaseks õppeaastaks peaks õpilane oskama mängida noodist lihtsamaid klaveripalu ja klaverisaateid kasutades mõlemat kätt mängimisel, samuti vajadusel pedaalil. Siiski oleneb siin palju konkreetse õpilase arengust, tema eelnevast tööharjumusest ja võimetest. Õppeaasta jooksul mängitakse eriilmelisi palasid.

Tasemenäited õppeaasta (vanema astme) lõpetamisel:

P. Tšaikovski. op 39 Laste album: Nuku haigus

R. Schumann. Esimene kaotus

D. Šostakovitš. Valss